

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ
สตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวสุภาวดี เตชา เกรียงศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-536-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018406 i 15191497

THE RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND
MARITAL SATISFACTION OF EARLY ADULT MARRIED WORKING
WOMEN IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Supawadee Dechakriengsak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-536-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ
สตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ใน เขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวสุภาวดี เฉชาเกรียงศักดิ์
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริรางค์ ทับสายทอง

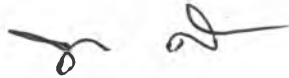
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

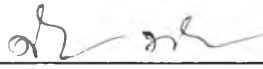
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรรตทิพย์ ศิริวราชนุศรัย)

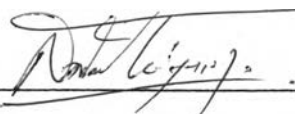
อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ศิริรางค์ ทับสายทอง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญทิไล ฤทธาคนานนท์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิต)

สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิต
 สมรสของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร
 (THE RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND MARITAL SATISFACTION
 OF EARLY ADULT MARRIED WORKING WOMEN IN BANGKOK METROPOLIS)
 อ.ที่ปรึกษา : รศ.ศิริรงค์ ทับสายทอง, 154 หน้า. ISBN 974-581-536-5.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิต
 สมรสของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 300 คน
 ตอบแบบสอบถามและแบบวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Rosch และคณะ (1981) วิเคราะห์ข้อมูล
 ด้วยสถิติพื้นฐานและสมการถดถอยมาตรฐานพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในเขตกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส
 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 165.92$)
2. ประสิทธิภาพของการสื่อสารเป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจใน
 ชีวิตสมรส ในระดับสูงสุด ($r = .795$; $p < .001$)
3. ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส รองลงมาตามลำดับ
 ได้แก่ ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ($r = .763$) ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ ($r = .669$) ความสมานฉันท์
 ทางบทบาท ($r = .632$) การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต คือ พ่อแม่ของสตรี
 ($r = .288$) คุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา ($r = .280$) พ่อแม่ของคู่สมรส ($r = .223$)
 ญาติพี่น้องของสตรี ($r = .221$) ระดับการศึกษา ($r = .180$) รายได้ของครอบครัว ($r = .149$)
 และญาติพี่น้องของคู่สมรส ($r = .121$)
4. กลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .001 มี 6 ตัวแปร เรียงลำดับความสำคัญในการทำนายจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็น
 เพื่อนคู่ชีวิต ($B = .380$) ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ($B = .355$) ความเสียเปรียบสัมพัทธ์
 ($B = .182$) การได้รับการยอมรับจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต คือ พ่อแม่ของสตรี ($B = .091$)
 ระดับการศึกษา ($B = .076$) และคุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา ($B = .065$) สามารถร่วมกัน
 อธิบายความผันแปรของความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ร้อยละ 75.19 ($R^2 = .7519$) และมีสมการในรูป
 คະแนนมาตรฐานดังนี้

$$MSS_Z = .355 * ECS_Z + .380 * CSS_Z + .182 * RDS_Z + .091 * Y81_Z + .076 * Y4_Z + .065 * QMP_Z$$

ภาควิชา จิตวิทยา
 สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
 ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส.ท.
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C043597 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD : MARITAL SATISFACTION/MARRIED WORKING WOMEN/EARLY ADULT

SUPAWADEE DECHAKRIENSAK : THE RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND MARITAL SATISFACTION OF EARLY ADULT MARRIED WORKING WOMEN IN BANDKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. SIRANG TUBSAITONG, 154 PP. ISBN 974-581-536-5

The purpose of this research was to study the relationships between selected factors and marital satisfaction of early adult married working women in Bangkok Metropolis. Three hundred samples completed the Questionnaires and Roach's Marital Satisfaction Scale (1981). Basic statistics and stepwise multiple regression analysis were used to analyze the data.

Major findings were as follows:

1. Medium level of marital satisfaction was found in early adult married working women in Bangkok Metropolis ($\bar{X} = 165.92$).

2. Effective communication positively correlated with marital satisfaction at the highest level ($r = .795$; $p < .001$)

3. Companionship ($r = .763$), relative deprivation ($r = .669$), role consensus ($r = .632$), accepting from the significant persons in life (your parents) ($r = .288$), quality of marital status of parents ($r = .280$), husband's parents ($r = .223$), educational level ($r = .180$), family income ($r = .149$) and husband's relatives ($r = .121$) positively correlated with marital satisfaction.

4. Six₂ selected factors which could be used as predictors of marital satisfaction ($R^2 = .7519$) were ranked in their power of prediction as follows: Effective communication, relative deprivation, accepting from the significant persons in life (your parents), educational level, and quality of marital status of parents. The regression equation in standard score (MSS_Z) was

$$MSS_Z = .355* ECS_Z + .380* CSS_Z + .182* RDS_Z + .091* Y81_Z + .076* Y4_Z + .065* QMP_Z$$

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ หับสายทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยเหลือให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ แนวทาง และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เขี่ยมสุภาภิต ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณและขอระลึกถึงบุญคุณของท่านคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และ เป็นกำลังใจให้แก่ศิษย์ จนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณอาจารย์มนัส จินตนะติลภกุล ที่กรุณาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และ เอกชนที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวก เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอระลึกถึงบุญคุณของบิดา มารดา ขอขอบคุณญาติพี่น้อง และ เพื่อนๆ ทุกท่าน ที่ เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	56
ขอบเขตของการวิจัย	56
ค่าจำกัดความในการวิจัย	57
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	58
2 วิธีดำเนินการวิจัย	59
กลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84

4	การอภิปรายผลการวิจัย	106
5	สรุปผลการวิจัยและข้อ เสนอแนะ	121
	บรรณานุกรม	126
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก.	138
	ภาคผนวก ข.	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Miller (1976)..... 23
2	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของจันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล (2526)..... 24
3	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของอุบลรัตน์ พิชญ์ชยະนนท์ (2531)..... 25
4	จำนวนลูกจ้าง สัดส่วน และขนาดกลุ่มตัวอย่างสตรีของภาครัฐและ เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2532..... 60
5	รายชื่อหน่วยงาน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของภาครัฐและ เอกชน..... 61
6	รายชื่อหน่วยงานและจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบ สอบถาม ทั้ง 6 มาตรวัด..... 66
7	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความตรงภายในของข้อกระทงในมาตรวัดแต่ละ มาตรของแบบสอบถาม..... 68
8	ค่าความเที่ยงของมาตรวัดแต่ละมาตรในแบบสอบถาม โดยการวัดความสอดคล้อง ภายในด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค..... 78
9	เปรียบเทียบค่าความเที่ยงของมาตรวัดแต่ละมาตร ตามที่ผู้วิจัยแต่ละคนพัฒนาขึ้น มาใช้ศึกษา ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค..... 79
10	จำนวนตัวอย่างที่ขอไว้ และจำนวนที่ส่งแบบสอบถาม..... 80
11	จำนวนและร้อยละของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว จำแนกตามสถาน ภาพของกลุ่มตัวอย่าง..... 86
12	จำนวนและร้อยละของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้ว จำแนกตามปัจจัย คัดสรรแต่ละระดับ..... 89
13	ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุดและต่ำสุดของตัวแปรต่างๆ.... 91

14	จำนวนและร้อยละของการยอมรับจากบุคคลสำคัญในชีวิต จำแนกตามประเภท ของหน่วยงาน.....	92
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรแต่ละตัวและความพอใจใน ชีวิตสมรส ของกลุ่มตัวอย่าง (N=300 คน).....	93
16	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของ กลุ่มตัวอย่าง.....	94
17	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย การทดสอบค่า t และ ค่าคงที่ ของสมการถดถอยของกลุ่มตัวอย่าง.....	100
18	การหาตัวทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของกลุ่ม ตัวอย่าง.....	101
17	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย การทดสอบค่า t และ ค่าคงที่ ของสมการถดถอยของกลุ่มตัวอย่าง.....	104

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ตัวแบบสมมุฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของ Burr (1976).....	9
2 ตัวแบบสมมุฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Miller (1976).....	12
3 ตัวแบบคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรสของLewis and Spanier (1979).....	14
4 ตัวแบบเชิงสมมุฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของจันทร์ เพ็ญ คุปต์การญจนากุล (2526).....	19
5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของ อุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์ (2531).....	22
6 ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา ในงานวิจัยนี้.....	31
7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของกลุ่ม ตัวอย่าง.....	95